

**РЕГІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ ВЗАЄМОДІЇ
ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ
ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ**

Олексій Олександрович СЕРПУХОВ,

здобувач Університету сучасних знань

Корупція в Україні загрожує сталому розвитку, економічній безпеці та довірі до влади. Її поширеність негативно впливає на управління, інвестиції й міжнародний імідж. Ефективна боротьба з корупцією потребує співпраці між усіма антикорупційними органами, включаючи Державне бюро розслідувань, НАБУ, поліцію, прокуратуру, СБУ та суди. Від якості цієї взаємодії залежить здатність держави реагувати на виклики та забезпечити верховенство права. Аналіз рівнів і змісту цієї співпраці допомагає визначити сильні та слабкі сторони антикорупційної політики й шляхи її вдосконалення.

Один із рівнів взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції представлений регіональною взаємодією. Даний рівень взаємодії буде дещо схожим за розглянутий вище, однак буде відбуватися в межах функціонування окремо взятого регіону, згідно з адміністративно-територіальним поділом нашої держави. З урахуванням чого визначено й організаційну структуру Державного бюро розслідувань і ряду інших правоохоронних органів. Така структура, наприклад, визначена указом Президента України «Про затвердження організаційної структури Державного бюро розслідувань» від 5 лютого 2020 року № 41/2020, що на сьогодні створено сім територіальних управлінь Державного бюро розслідувань, кожне з яких, будучи розташоване в окремо взятому місті, поширює свою діяльність на декілька областей. Наприклад, територіальне управління, розташоване у місті Полтаві, що поширює свою діяльність на Дніпропетровську, Полтавську, Сумську, Харківську області [1]. Діяльність таких територіальних управлінь, серед іншого здійснюється у взаємодії з іншими регіональними органами та підрозділами інших суб'єктів протидії корупції.

Наприклад, працівники Державного бюро розслідувань за сприяння Служби безпеки України завершили досудове розслідування щодо шахрайського заволодіння землями біля гірськолижного курорту «Мигово» у Чернівецькій області й наразі обвинувальний акт направлено до суду. Так, на початку 2022 року дружина посадовця Мигівської сільської ради Чернівецької області залучила трьох наближених осіб для незаконного заволодіння землею на вершині гори поблизу курорту. Ділки використали підроблені державні акти про право приватної власності на землю для виготовлення земельно-технічної документації, присвоєння кадастрових номерів та здійснення державної реєстрації права власності на вказану

землю. За підробленими документами державний реєстратор зареєстрував право власності за учасниками групи на земельні ділянки загальною площею 6 гектарів. Ці землі розташовані в межах Мигівського лісництва Берегометського надлісництва (Філія «Подільський лісовий офіс» ДП «Ліси України»). Орієнтовна вартість при цьому складає 3,45 млн грн. Після оформлення права власності учасники схеми розділили ці землі на менші ділянки, щоб продати їх заздалегідь знайденому покупцю за заниженими цінами [189].

Крім цього, слід вказати на ще один яскравий приклад взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції на регіональному рівні. Зокрема, працівники Державного бюро розслідувань спільно з Управлінням стратегічних розслідувань Національної поліції та Службою безпеки України викрили оборудку з уникнення від мобілізації, яку організував колишній працівник Головного управління Державної податкової служби у Львівській області. До схеми він залучив провідну спеціалістку одного з районних ТЦК та СП, а також цивільного посередника. За даними слідства посередник підшукував «клієнтів» та скеровував їх до експодатківця. Той запевняв, що має вплив на військових посадовців одного із районних ТЦК та СП і може «вирішити питання» швидкого виготовлення фіктивних військово-облікових документів, оформлення відстрочки або навіть зняття особи з розшуку. Далі чоловіків направляли до провідної спеціалістки ТЦК, яка обіцяла вплинути на рішення Комісії при ТЦК. Вона займалася передачею документів та організацією їх «погодження». У результаті фігурантам забезпечували незаконне оформлення відстрочки та фактичне уникнення від мобілізації. За свої «послуги» учасники схеми брали від 1 до 1, 5 тисяч доларів США з кожного «клієнта». Наразі задокументовано два епізоди отримання неправомірної вигоди. Органи досудового розслідування вже вживають заходів для анулювання цих відстрочок. За оперативними даними, тільки протягом 2024 року ділки незаконно оформили документи для щонайменше 7 чоловіків призовного віку. Загальна сума отриманих коштів може сягати близько 20 тис. доларів США [3].

Ба більше, слід вказати на те, що працівники Державного бюро розслідувань за сприяння Національної поліції викрили схему поборів у сфері охорони праці, яку організував очільник Південно-Західного міжрегіонального управління Державної служби України з питань праці. До оборудки він залучив начальника управління інспекційної діяльності, його заступника та керівника приватної структури, який відповідав за навчання підприємців. Посадовці управління Державної служби України з питань праці, що здійснює свою діяльність в Івано-Франківській, Тернопільській та Чернівецькій областях, вимагали гроші за безоплатні послуги з навчання з охорони праці та видавали посвідчення працівникам без фактичного проходження курсів. Окремо вони брали плату за безперешкодну реєстрацію декларацій-дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки, який видається безплатно протягом 5 днів.

Для цього вони використовували спеціально визначені експертні організації. І якщо підприємець звертався до «неправильної» організації, чиновники штучно затягували розгляд на місяці. Натомість співпраця з «потрібною» фірмою гарантувала отримання дозволу за тиждень. Слідство також встановило, що фігуранти вигадували проведення перевірок, яких під час воєнного стану взагалі не мало здійснюватися. Підприємцям повідомляли, що їх «включено до плану», а потім вимагали гроші за не проведення надуманих інспекцій. Таким чином вони створювали ще один напрямок систематичного вимагання коштів. На сьогодні досудове розслідування триває, тож суми хабарів можуть сягати кількох мільйонів гривень [4].

Як ще один приклад реалізації регіонального рівня взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції слід навести те, що Вищий антикорупційний суд визнав необґрунтованими активи ексочільника одеської податкової служби на суму близько 5,3 млн грн. При цьому суд частково задовольнив позов Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, поданий за матеріалами Державного бюро розслідувань та доповнений інформацією Національного агентства з питань запобігання корупції. У цьому випадку працівники Державного бюро розслідувань виявили у колишнього керівника Головного управління Державної податкової служби в Одеській області елітні автомобілі, придбані за заниженими цінами. За матеріалами, зібраними Державним бюро розслідувань, прокурор Спеціалізованої антикорупційної прокуратури звернувся до Вищого антикорупційного суду з позовом про визнання цих активів необґрунтованими [5].

Таким чином, регіональний рівень взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції ґрунтується на поглибленій співпраці між територіальними підрозділами даного правоохоронного органу, регіональними підрозділами Національної поліції, Служби безпеки України, Національним агентством з питань запобігання корупції, органами прокуратури та іншими уповноваженими державою структурами. Така взаємодія охоплює широкий спектр напрямів: від спільного здійснення оперативно-розшукової діяльності, обміну інформацією та проведення спільних слідчих дій до координації зусиль у розкритті резонансних корупційних правопорушень, незаконного збагачення, шахрайства та інших злочинів у сфері державної служби. Важливим компонентом є також спільне документування і блокування схем ухилення від мобілізації, незаконного набуття майна, зловживань у сфері охорони праці тощо, що підтверджується конкретними прикладами з різних регіонів України. Такий підхід забезпечує підвищення ефективності протидії корупції, сприяє поверненню незаконно отриманих активів у державну власність, а також створює умови для запобігання вчиненню подібного роду правопорушень у майбутньому. Саме тому регіональний рівень взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції

виступає важливим елементом комплексної системи антикорупційних заходів, спрямованої на забезпечення законності та підвищення довіри до державних інституцій у кожному окремому регіоні, враховуючи його специфіку.

Список використаних джерел

1. Про затвердження організаційної структури Державного бюро розслідувань: указ Президента України від 05.02.2020 № 41/2020. *Офіційний вісник Президента України*. 2020. № 4. Ст. 246.
2. За матеріалами ДБР судитимуть учасників шахрайського заволодіння землями біля гірськолижного курорту у Чернівецькій області (ВІДЕО). *Державне бюро розслідувань*. URL: ogy.de/vw09
3. На Львівщині ДБР викрило експодатківця на організації протиправної схеми ухилення від мобілізації. *Державне бюро розслідувань*. URL: ogy.de/syxd
4. На Івано-Франківщині ДБР викрило масштабну схему та затримало топчиновників Держпраці, які вимагали гроші у підприємців за всі послуги, які мали надаватись безплатно (ВІДЕО). *Державне бюро розслідувань*. URL: ogy.de/sejj
5. За матеріалами ДБР ВАКС визнав необґрунтованими активи на близько 5,3 млн грн у колишнього керівника одеської податкової. *Державне бюро розслідувань*. URL: ogy.de/pcj0